

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

[Bespreking van: A.M.G. Rutten (2008) Blue ships: Dutch ocean crossing with multifunctional drugs and spices in the eighteenth century]

Boomgaard, P.

DOI

[10.18352/studium.1486](https://doi.org/10.18352/studium.1486)

Publication date

2009

Document Version

Final published version

Published in

Studium

License

CC BY

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Boomgaard, P. (2009). [Bespreking van: A.M.G. Rutten (2008) Blue ships: Dutch ocean crossing with multifunctional drugs and spices in the eighteenth century]. *Studium*, 2(4), 231. <https://doi.org/10.18352/studium.1486>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (<https://dare.uva.nl>)

warring optreedt wanneer de target van de machinemetafoor in de zeventiende eeuw bijna ongemerkt van het lichaam naar de geest wordt verschoven, wat uiteraard een grotere continuïteit met de hedendaagse AI-debatten suggereert maar een historisch anachronisme van formaat is, zoals in de volgende passage: 'The most important new and penetrating idea of both the mechanical clock and the computer is that its mechanism produces 'spirit', 'mind', 'intelligence' (p. 222), of in de concluderende stelling dat in de verschuiving van klok naar computer de 'philosophical intuitions on body and language, external behavior and intention, mind and matter have remained unchanged.' (p. 287)

Maarten Van Dyck (Universiteit Gent)

A.M.G. Rutten, *Blue Ships. Dutch Ocean Crossing with Multifunctional Drugs and Spices in the Eighteenth Century* (Rotterdam: Erasmus Publishing 2008). 155 pp., ISBN 978-90-5235-199-5. €32,50.

Het hier besproken boek ziet er aardig uit en het gaat over een interessant onderwerp, de internationale handel in 'drugs' – hier nog het beste met het ouderwetse woord drogerijen te vertalen, veelal (ooit) met een medische functie – en specerijen in de achttiende eeuw. De auteur formuleert zelf wat hij onder 'drugs' verstaat als volgt: 'A drug is usually understood to be a product intended for curing, alleviating or preventing disease or injury in humans. Within the category of drugs, however, there are products that can be used for industrial as well as medicinal applications. In his collection of curiosities, the physician Bernardus Paludanus (c. 1600) already made a clear distinction between spices and drugs obtained from India. We could call such products, derived from vegetable, animal, or mineral origin, multifunctional drugs (MFDs)' (p. 17) Dit citaat is redelijk representatief voor taalgebruik en logica in deze studie. Na erg summier uitgelegd te hebben wat hij onder 'drugs' verstaat, meldt de auteur ineens dat Paludanus een onderscheid maakte tussen 'spices' en 'drugs', waarna hij zegt dat 'such products' ('spices and drugs' dus) 'multifunctional drugs' genoemd kunnen worden. De titel van het boek heeft echter 'multifunctional drugs and spices'. Dus hoe zit het nu – zijn 'spices' ook 'drugs' of niet? En wat zijn 'spices' dan wel als ze geen drugs zijn? Overigens heeft de schrijver op p. 12 nootmuskaat en kruidnagelen, typisch 'spices' dus, onder de MFDs gerekend, zodat de 'spices' uit de titel van zijn boek geschrapt hadden kunnen worden.

Het boek ontleent zijn waarde vooral aan de vele specerijen, kleur-, smaak-, en reukstoffen die de revue passeren, en de lijsten van geneesmiddelen waarin deze verwerkt werden, waarvoor de schrijver een groot aantal oude farmacopeeën bestudeerd heeft. Bij de vele producten uit het plantenrijk vermeldt hij doorgaans de wetenschappelijke naam. De auteur geeft details over de plaatsen waar de MFDs gevonden werden, en de handelsstromen tussen de landen van herkomst (in Amerika, Afrika en Azië) en Europa in de zeventiende en achttiende eeuw. Ook geeft hij informatie over de medische toepassingen van de vele producten die hij noemt, waarbij hij veel klassieke auteurs aanhaalt van ver voor de hier behandelde periode.

Het boek is ingedeeld in zes hoofdstukken, maar er is verder geen opbouw of structuur in deze publicatie te ontdekken. Ook binnen de hoofdstukken zelf springt het betoog vaak van de hak op de tak, en de auteur lijkt zinnen op een willekeurige wijze aan elkaar geplakt te hebben. Het boek bevat talloze boude en ongefundeerde beweringen, en lijdt onder een gebrek aan bronverwijzingen. Vooral in de wetenschappelijke namen wemelt het van de verschrijvingen. Op p. 143 vond ik zonder veel moeite zes fouten in een lijst van wetenschappelijke namen, zodat je gerust mag zeggen dat je uit dit boek geen wetenschappelijke namen zonder controle moet overnemen. Tevens ontbreekt er een index, wat voor een boek dat het van zijn encyclopedisch karakter moet hebben een ramp is. Tenslotte is het Engels vaak stroef. Erg jammer allemaal, want de auteur weet kennelijk veel over zijn onderwerp, wat ook blijkt uit zijn nuttige bibliografie.

Het zal echter wel niemand verbazen als ik zeg dat ik dit boek niet kan aanbevelen.

Peter Boomgaard (KITLV, Leiden & Universiteit van Amsterdam)

Klaas van Berkel, *De stem van de wetenschap. Geschiedenis van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Deel 1: 1808-1914* (Amsterdam: Bert Bakker 2008). 676pp., ISBN 978-90-351-3267-2. €42,50.

De meeste voorbijgangers van het Trippenhuys aan de Amsterdamse Kloveniersburgwal hebben geen idee van wat er in dit indrukwekkende gebouw gebeurt. Toch huist hier misschien wel het belangrijkste wetenschappelijk instituut van Nederland. De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschap-